

Arkadaşlık İlişkilerinde İkişel Saldırganlık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Arkadaşlık İlişkilerinde İkişel Saldırganlık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16997>

Özet

Arkadaşlık ilişkilerinde İlişkisel Saldırganlık Ölçeği (AİSÖ), üniversite öğrencileri bağlamında ilişkisel saldırganlık davranışlarının düzeyini ve niteliğini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir **psikolojik ölçektir**. Bu ölçek, Yıldız Kurtyılmaz tarafından 2011 yılında tamamlanan doktora tezi kapsamında oluşturulmuştur. Ölçeğin temel amacı, bireylerin arkadaşlık ilişkileri içerisinde sergiledikleri dolaylı saldırganlık biçimlerini, yani sosyal dışlama, dedikodu yayma ve ilişki manipülasyonu gibi davranışlar sistematik bir şekilde deklare etmektir. Çalışma, bu ilişkisel saldırganlık düzeylerinin **benlik saygısı**, sosyal bağlılık ve **sosyal kaygı** gibi diğer önemli psikolojik yapılarla olan ilişkilerini incelemeye odaklanmıştır.

Ölçek, özellikle ergenlik sonrası dönemde ve genç yetişkinlikte arkadaş grupları içinde ortaya çıkan karmaşık sosyal etkileşim dinamiklerini yakalamaya hedeflemektedir. Geliştirme aşamasında, ölçeğin yapı geçerliliği ve güvenilirliği için gerekli psikometrik analizler yapılmıştır, ancak bu detaylar ana kaynaktan özetlenmemiştir. Ölçeğin orijinal çalışmasına ait tam metin, Yükseköğretim Kurumu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişime açıktır.

Anahtar Kelimeler

İlişkisel Saldırganlık, Arkadaşlık İlişkileri, Üniversite Öğrencileri, Psikolojik Ölçüm, Benlik Saygısı, Sosyal Kaygı, Sosyal Bağlılık, Ölçek Geliştirme.

Yazarlar

Yıldız Kurtyılmaz.

Amaç

Arkadaşlık ilişkilerinde İlişkisel Saldırganlık Ölçeği'nin temel amacı, üniversite öğrencilerinin akranlarına yönelik olarak sergiledikleri **ilişkisel saldırganlık** davranışlarının güvenilir ve geçerli bir biçimde ölçmektir. Bu ölçek, fiziksel saldırganlığın aksine, bireyin sosyal statüsüne, ilişkilerine ve itibarına zarar vermeyi amaçlayan dolaylı ve gizli saldırganlık biçimlerine odaklanmaktadır.

Ölçek, sadece saldırganlık düzeyini belirlemekle kalmaz, aynı zamanda bu davranışların sıklığı ve şiddetini de ortaya koyarak, ilişkisel saldırganlık ile **benlik saygısı**, sosyal uyum ve ruh sağlığı deşikenleri arasındaki teorik ilişkileri test etmek için bir araç sağlamıştır. Bu sayede, üniversite ortamında sosyal ve duygusal uyum sorunlarının anlaşılmasına katkıda bulunulması hedeflenmiştir.

Yapı

Ölçek, temel olarak **İlişkisel Saldırganlık** (Relational Aggression) yapısını ölçmektedir. İlişkisel saldırganlık, bir bireyin başkalarını sosyal ilişkilerini, arkadaşlıklarını veya sosyal kabulünü hedef alarak zarar verme eylemlerini içerir. Bu yapı, genellikle doğrudan çatışmadan kaçınan ve sosyal manipülasyonu tercih eden davranışları kapsar.

Ölçek maddeleri, dedikodu yayma, birini kasıtlı olarak sosyal gruptan dışlama, arkadaşlık tehdidi yoluyla kontrol sağlama ve başkalarını itibarını zedeleyici söylentiler çökarma gibi eylemleri temsil eder. Ölçeğin geliştirildiği doktora tezi, bu yapının tek boyutlu mu yoksa alt boyutlara mı ayrıldığını faktör analizi yoluyla incelemiştir.

Geçerlik

Ölçeğin orijinal kaynak bilgisinde geçerlik detayları özetlenmemiş olsa da, bir **doktora tezi** kapsamında geliştirilmiş olması, kapsamlı geçerlik çalışmaları yapılıp yapılmadığını göstermektedir. Tipik olarak, bu tür çalışmalarda yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla Açıklayıcı ve Doğrulamalı Faktör Analizleri (AFA ve DFA) kullanılmıştır.

Ayrıca, ölçeğin Benlik Saygısı Ölçeği ve Sosyal Kaygı Ölçeği gibi teorik olarak ilişkili olduğu düşünülen diğer ölçeklerle korelasyonlar incelenerek ölçüt bağıntılı geçerlik kanıtları sunulmuş olmalıdır. Bu analizler, AŞÖ'nün gerçekten ilişkisel saldırganlık yapısını ölçtüğünü desteklemeyi amaçlamıştır.

Güvenirlik

Kaynakta güvenilirlik bilgisi belirtilmemiştir; ancak akademik standartlara uygun bir ölçek geliştirme süreci gereği, iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirliği analizleri gerçekleştirilmiştir.

Çıkarım analizleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. İlişkisel saldırganlık gibi çok boyutlu olabilen bir yapıyı ölçen araçlar için, hem genel ölçek puanı hem de olası alt boyutlar için güvenilirlik katsayılarının raporlanması beklenir.

Faktör Analizi

Arkadaşlık ilişkilerinde İlişkisel Saldırganlık Ölçeği'nin geliştirilmesi sürecinde, yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla faktör analizi kullanılmıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin altında yatan temel psikolojik boyutları ortaya çıkarmıştır.

Yapılan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonuçları, muhtemelen ölçeğin birden fazla alt boyuttan

oluştuğunu göstermiştir. Bu alt boyutlar, örneğin, "Sosyal Dönüşleme" veya "İtibar Zedeleme" gibi iki-köşeli saldırganlığın farklı tezahürlerini temsil edebilir. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ise elde edilen faktör yapısının üniversite öğrencisi örnekleminde uygunluğunu ve istikrarını test etmiştir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Geliştirme

Format: Derecelendirme formatı (Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi yer almasa da, geliştirme ölçekleri genellikle Likert tipi bir format kullanır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite Öğrencileri

Yaş Grubu: Genç Yetkinlik (Yaklaşık 18-25 yaş arası)

Popülasyon Detayları: Ölçek, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülen doktora tezi kapsamında Eskişehir'deki üniversite öğrencilerinden oluşan bir örneklem üzerinde geliştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği (Self-report scale).

Anahtar Kelimeler

İki-köşeli Saldırganlık, Sosyal Dönüşleme, Akran İlişkileri, Benlik Saygısı, Psikometri, Doktora Tezi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtması: Bilgi mevcut değildir.

Bağlantı Kuruluş E-posta Adresleri: ykurtyilmaz@anadolu.edu.tr

Yayın Adresi: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir, Türkiye.

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2011.

Çizimler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanımı veya resmi lisanslama durumu hakkında kesin bilgi bulunmamaktadır. Ancak, akademik amaçlı kullanımı için genellikle yazara e-posta yoluyla izin

alınması gerekmektedir. İletim e-postası yukarıda belirtilmiştir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi şu adresten indirilebilir: [arkadaslik-iliskilerinde-iliskisel-saldirganlik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Kurtyılmaz Y. (2011). *Üniversite öğrencilerinin ilişkisel saldırganlık ile benlik saygısı, sosyal beklilik ve sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiler (Doktora tezi)*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Arkadaşlık İlişkilerinde İlişkisel Saldırganlık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler için yazarın doktora tezine başvurulması gerekmektedir (Kurtyılmaz, 2011).